

MOLINS DE REI DESAPAREGUT

Carrers i paisatges

MOLINS DE REI DESAPAREGUT

Carrers i paisatges

*Als meus avis Joan i Pilar, amb qui he passejat
tant per Molins de Rei, amb qui hi he posat
arrels, de qui he après el valor dels teus i de la
terra que estimes. Als meus pares i fills, que
m'han cedit el seu temps per poder fer aquest
petit retorn a la meva vila.*

Primera edició: març 2017

© dels textos: Marta Gelabert Amat
© de les fotografies: diversos autors
© de l'edició: Editorial Efadós
© de la col·lecció Catalunya
Desapareguda: Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial les Torreneres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Amb la col·laboració de l'Ajuntament
de Molins de Rei.

Idea original, disseny i fotocomposició:
Editorial Efadós

Assessorament lingüístic:
M. Neus Doncel Saumell

Acrònims:
AFCEC - Arxiu Fotogràfic del Centre
Excursionista de Catalunya
AMMR - Arxiu Municipal
de Molins de Rei
ICGC - Institut Cartogràfic i Geològic
de Catalunya
IEFC - Institut d'Estudis Fotogràfics
de Catalunya

Fotografia de portada:
Autor desconegut.
Fons Antoni Buron Pino

ISBN 978-84-16547-38-8
DL B 5049-2017
Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunica-
ció pública o transformació d'aquesta obra només
pot ser realitzada amb l'autorització dels seus
titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si
necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment
d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre
Espanyol de Drets Reprogràfics) - www.cedro.org.

Marta Gelabert Amat

MOLINS DE REI DESAPAREGUT

Carrers i paisatges

 efadós®

 **Ajuntament
de Molins de Rei**

Presentació

JOAN RAMON CASALS

Alcalde de Molins de Rei

Un tresor. Aquest llibre que teniu a les mans és un autèntic tresor per a totes les persones que, com jo, ens estimem Molins de Rei i ens agrada-ria conèixer com s'ha anat transformant amb el pas del temps.

Però que ningú no s'enganyi: aquest no és un llibre d'història més. *Molins de Rei desaparegut* és un llibre de viatges, és un recorregut sorprenent i inèdit en el temps i en l'espai que ens transporta a la vila dels nostres pares, avis i besavis. Una vila en la qual les coses eren molt diferents de com són ara. Només cal veure les expressions d'aquelles esforçades persones de Molins de Rei que van haver de viure situacions molt més com-

plexes i difícils, i a les quals mai no estarem prou agraïts per haver contribuït a arribar on som ara.

Tenir agrupades, organitzades i, sobretot, explicades totes aquestes imatges és un absolut privilegi del qual a partir d'ara podrem gaudir tantes vegades com vulguem gràcies a l'extraordinari treball de Marta Gelabert i l'editorial Efadós.

Us convido que identifiqueu llocs, persones i actes que segur que reconeixereu. Comenceu de seguida aquesta passejada històrica per un Molins de Rei que fins a la publicació d'aquest llibre estava desaparegut i que ara podem resseguir des del confort del segle XXI.

JOSEP BOIXADERAS / AMMR

AUTOR DESCONEGUT / MUSEU MUNICIPAL DE MOLINS DE REI

Presentació

XAVI PAZ

Regidor de Cultura

La publicació de nous llibres dedicats a Molins de Rei és sempre un gran motiu de celebració, ja que representa un enriquiment per a la nostra cultura i identitat. En aquest sentit, ara podem gaudir del llibre *Molins de Rei desaparegut*, el qual ens ofereix una mirada a una vila que ja no podem veure, ens permet reviure escenes i escenaris desapareguts, i impedeix que la història de la nostra vila s'esvaeixi en l'oblit.

El llibre que teniu a les mans situa el relat visual en els anys que van des de la fi del segle XIX fins a entorn dels anys seixanta del segle XX, un període prolífic en esdeveniments, quan Molins de Rei es trobava immers en grans transformacions. Pàgina a pàgina descriu gràficament l'actualitat de l'època

en clau costumista: escenes populars i persones de la vila, amb imatges que han captat la quotidianitat de la vida diària, indrets, carrers i paratges. És un llegat, una crònica humana i propera d'una època i d'una manera de viure a Molins de Rei. Estem molt agraïts a Marta Gelabert, a l'editorial Efadós i a totes les persones que han fet possible aquesta valuosa i interessant publicació.

Desitjo que gaudiu d'aquests instants capturats, que us evoquin records o que us descobreixin aspectes desconeguts de Molins de Rei. No hi ha gaires testimonis del passat que transmetin aquesta capacitat de rememorar i d'emocionar. Segon l'opinió de l'escriptor txec Milan Kundera: «La memòria no guarda pel·lícules, guarda fotografies».

Pròleg

SÍLVIA BEL

E Carrer de Baix, carrer de Ponent, plaça de l'Ajuntament, carrer dels Boters, plaça de l'Església, carrer de Verdaguer..., portals, cases, balcons, jardins, parcs, i un riu, i també una muntanya. Una vila. I nosaltres, viants.

Sempre que vinc a veure els pares a Molins, el seu paisatge canviant em recorda el pas del temps, alhora que constato amb sorpresa que el poble em retorna a casa. A la casa de la Festa Major, del camell, de la fira, de les campanyes de l'ampolla, del Cau

dels dissabtes, de les tardes pintant a la Federació Obrera, de la dansa a la Peni, del pont verd, de les oques de cal Negre, de la barraqueta, de les pipes a les escales amb els amics, dels amics per sempre, els del meu poble.

Tothom que ha viscut en un poble té un poble a dins, i aquest és el nostre. Un dia va ser també el dels avis i el de la infància de la mare, de les històries que m'explicava la tieta, de guerra o riuades passades, neu, cases petites, llars de foc i veïns de tota la vida. I encara molt abans va ser el de tots aquells que no vam conèixer i de qui només hem sentit a parlar, el testimoni dels quals queda recollit en aquest

llibre a través d'un magnífic viatge per la història de Molins de Rei.

I és cert, va desapareixent un Molins mentre n'apareix un altre, i, en aquest canvi constant de gent i d'aspecte, tal com reflecteixen totes aquestes imatges d'un altre temps, hi ha fragments de la nostra pròpia vida, vianants passatgers.

Aquest llibre us pertany, molinencs i molinenques, perquè és en la història de casa nostra, dels seus carrers i places, on es troba la pròpia història individual i col·lectiva. Desitjo que algun dia futur, altres llibres com aquest ens ajudin a perdurar també a nosaltres com a habitants d'un temps passat, però necessari. En fotografies i carrers que ja seran antics, però seran aquells per on vam estimar, compartir i viure la vida de poble. A tocar d'un riu, de Collserola, del carrer de Sant Miquel, de la plaça de la Bàscula, del carrer Major, del pati de casa... de la casa de Molins de Rei.

AUTOR DESCONEGUT / FONS MONTSERRAT AMAT MARCÉ

Introducció

MARTA GELABERT

Historiadora

Voldria fer un homenatge a la vila de Molins de Rei, a tots els que hi vivim, a tots els que l'hem après mentre creixíem, a tots els que l'hem après mentre fèiem créixer, perquè l'hem trepitjat, l'hem respirat, perquè hi hem rigut i hi hem plorat.

Al Molins de Rei que ja no existeix però que encara perdura. Resta en els nostres records, els personals, però també els col·lectius. Traspua de les parets de les seves cases, dels carrers que cada dia passegem.

Perquè tant els que hi hem nascut, fa uns quants anys o en fa més, com els que no hi han nascut però que l'han triat com a vila seva, tots l'estimem. I, sobretot, perquè d'alguna manera ella ens ha acollit; ens hem sentit una part de l'espai que ens ha cedit.

És per això que li devem consideració; al que ens diu. Li devem una mirada al seu passat, un moment per intuir, gairebé imaginar, com era, qui eren els nostres convilatans antics i com hi vivien; com la van pensar ells, com ens l'han fet arribar i què en volem fer nosaltres.

AUTOR DESCONEGUT / Fons ANTONI BURON PINO

ESTACIÓ

La línia ferroviària a Molins de Rei va ser de les primeres de Catalunya: va arribar un 30 de setembre del 1855 per celebrar la Festa Major. Va significar un autèntic punt d'inflexió en la transformació de l'activitat econòmica de la vila, i també de la urbanística. A la pàgina anterior, l'estació l'any 1926.

CEMENTIRI VELL

Esplèndida imatge que transporta a una vila desconeguda en una data indeterminada de mitjan segle XIX. La perspectiva de l'església identifica el lloc des d'on és presa: a l'entrada del cementiri vell de l'actual plaça dels Països Catalans. Els xiprers marquen el final del camí de ronda que emmurallava la vila pel nord.

AUTOR DESCONEGUT / FONS ANTONI BURON PINO

INTRODUCCIÓ

Aquestes pàgines ens hi ajudaran. Tot fullejant-les, podrem passejar per aquesta vila que alguns heu conegut però altres ja no, que la transformació dins la zona metropolitana ha fet irrecognoscible, desapareguda en gairebé tot el seu conjunt.

Però és la nostra: Molins de Rei, desapareguda. O apareguda de nou. Construïm-la bé. Amb el sentiment que hem de posar a les coses que ens pertanyen o a les quals pertanyem nosaltres...

Aquest llibre, doncs, serà una passejada gràfica tot fent un recorregut històric per la vila. Com si donéssim la mà als nostres avis i, amb els ulls clucs, però els sentits ben desperts, viatgéssim als seus llocs, els mateixos que hi ha sota els nostres, ben amagats. Com si, agafats de la seva mà, poguéssim tornar allà on ens sentim encara junts, el lloc que compartim amb ells, amb la mateixa estima.

Un viatge que, com a veïns del Molins de Rei d'ara, hem de fer sense gaire enyor, però sí amb respecte i projecció. I el farem en tres capítols: el nucli urbà, el riu i el rec, i l'entorn rural.

VILA DE MOLINS DE REI

Una passejada pel nucli urbà més antic

El nucli més antic de Molins de Rei correspon als emplaçaments més propers al rec i als molins hidràulics que van ser-ne l'origen. També és punt d'origen i dinamitzador el camí ral, que resseguia el pla del Llobregat fins a Barcelona, primer pel carrer de Baix i, en construir-se el pont, traslladant-se cap a la carretera reial.

La nostra vila ha estat marcada per uns fets històrics que hi han deixat empremta, com a punt estratègic que ha estat en la xarxa de comunicacions (amb el pont de Carles III, al segle XVIII, i amb el ferrocarril, al segle XIX). Per aquest motiu mateix ha patit múltiples atacs i saquejos que han modificat el seu paisatge d'una manera irreversible. Però ser un punt destacat

en les comunicacions també hi ha donat un caràcter dinàmic que l'acompanya cap al futur. I hem de respondre, amb tot plegat, al seu llegat.

El recorregut que hi farem comença a la carretera de Rubí i s'endinsa en l'antic camí ral cap al nucli antic; en arribar a la plaça de la Creu, pujant pel carrer Major i l'església, ens dirigim a la part alta de la vila, per on s'expandeix després de l'arribada de la línia ferroviària i el desviament d'una de les rieres que limitava la població, la riera de Sant Bartomeu. De baixada, per l'estació, arribem a la carretera, primera expansió de la vila, afavorida per la construcció del pont de Carles III, on acabarem la nostra passejada.